

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDEAvdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Karlstads universitet
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska
Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet
<p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara tillfredsställande.</p> <p>Lärosätet har tillräckliga förutsättningar när det gäller personal inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK). Bland lärarna inom UVK återfinns både vetenskapligt kompetent personal och personal med professionell ämneslärarefarenhet. Den vetenskapliga kompetensen omfattar både ämnesdidaktik, allmändidaktik och pedagogik. Ett arbete för att stärka kompetensen på längre sikt har inletts, och det inbegriper att stärka den allmändidaktiska-pedagogiska kompetens och forskning som är relevant för UVK. Bedömargruppen anser att den ämnesmässiga kompetensen är god när det gäller disputerade lärare i litteraturvetenskap och språkvetenskap/lingvistik, men den teoretiska ämnesdidaktiska kompetensen är svag och behöver stärkas med fler som är disputerade i ämnesdidaktik. Den professionsinriktade kompetensen är tillfredsställande och består främst av adjunkter och några disputerade lärare med egen ämneslärarexamen. Många lärare är verksamma på utbildningen, men generellt har de lite undervisningstid och bedömargruppen noterar brister i samordningen dem emellan. Sett till helheten är alltså personalen tillfredsställande men det finns utvecklingsmöjligheter.</p> <p>Utbildningsmiljö är tillfredsställande när det gäller UVK. En särskild omständighet vad gäller utbildningsmiljön för UVK är att den förekommer i två skilda utbildningsmiljöer, olika orter beroende på ämnen, knutna till samma universitet. Bedömargruppens menar att de nuvarande utbildningsmiljöerna i första hand knyter samman egen ämnesforskning med utbildning och praktik, men att forskning kopplad till UVK bör stärkas. Den allmänt didaktiska och pedagogiska forskningen behöver också tydligare komma studenterna till del via UVK och VFU, men studenterna får ta del av forskning om till exempel lässtrategier och läsandet av webbtexter. Dessutom finns moment där studenterna jämför forskning. Utbildningsmiljön är god och det finns starka forskningsmiljöer som är lämpade för svenskläraryt utbildning, och en tillfredsställande professionsinriktad miljö. Sammantaget anser bedömargruppen att lärosätet bör arbeta för att skapa en mer integrerad lärarutbildning, där utbildningens olika delar (ämneskurser, UVK och VFU) och struktur är tydligt kommunicerad och förankrad bland studenter och lärare.</p>
Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara inte tillfredsställande.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls inte. Bredden i ämneskunskaperna för yrkesutövningen är tillfredsställande, enligt bedömargruppen. Underlaget innehåller också många goda exempel på lärandeaktiviteter, särskilt inom språkinriktad ämnesdidaktik och språkvetenskap. Man har också god variation och relevant ämnesteorier. Däremot framgår inte hur ämnet studeras på en djupare nivå, såsom kritisk granskning, analys och värdering. Bedömargruppen menar att de olika momenten blir avgränsade öar i utbildningen, och att samordningen och progressionen mellan momenten i delkurserna och kurserna är svag och behöver utvecklas. Mycket tyder på att lärosätet inte når målet om väsentligt fördjupade kunskaper i vissa delar av ämnet. Det finns en brist i kopplingen mellan ämne och ämnesdidaktik, särskilt på litteratursidan, vilket sannolikt beror på att det saknas disputerade lärare i litteraturredidaktik. Läget är heller inte helt tillfredsställande när det gäller väsentligt fördjupade kunskaper, inbegripet fördjupade kunskaper om forsknings- och utvecklingsarbete.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inom UVK men säkerställs inte för inriktningen svenska. Målet behandlas inom flera kurser som föregår det avslutande självständiga arbetet. Studenterna möter både kvalitativa och kvantitativa metoder under utbildningen samt moment som rör relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Tyngdpunkten ligger däremot främst på kvalitativ metodik, även om kvantitativ metodik också behandlas. Studenterna möter även ämnesspecifika metoder men progressionen och den röda tråden kan bli tydligare, vilket bekräftas av att flera av de självständiga arbetena saknar en utvecklad forskningsmetod. Samordningen mellan UVK och ämnena för detta mål framträder som relativt svag. Däremot är kopplingen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet bättre. Genomgående framträder en ambition att i kurserna knyta forskning till skolpraktiken. Ett framträdande inslag i utbildningen är att studenterna ska kunna bedriva skolutvecklande verksamhet på vetenskaplig grund, något som exempelvis lyfts fram som centralt i UVK-kursen *Vetenskapsteori och utvecklingsarbete*, och i den skriftliga, vetenskapligt grundade utvecklingsplan som studenterna ska arbeta fram under VFU utifrån sina praktikerfarenheter. Sammantaget behöver lärosätet alltså göra mer för att säkerställa kunskaperna och progressionen, vilket man också är medvetna om och man har inlett ett utvecklingsarbete. Bedömargruppen menar att lärosätet inte når hela vägen, med väldigt högt uppställda vetenskapliga ämnesmål tidigt i utbildningen. Därmed möjliggör utbildningen i sin helhet måluppfyllelse men den säkerställs inte.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls inom UVK men säkerställs inte för inriktningen svenska. Underlagen ger flera belägg för att UVK och VFU systematiskt och på olika sätt bidrar till att utveckla och pröva studenternas förmåga att kritiskt och självständigt väga erfarenheter mot forskningsrön. Men bedömargruppen noterar att lärosätet har svårt att tydliggöra vad progression mot kritiskt och självständigt innebär för hela utbildningen. Även om det finns lärandeaktiviteter måste examinationerna ses över för att säkerställa den kritiskt analyserande delen. Det bekräftas även av de självständiga arbetena som inte heller uppfyller delen av målet som avser att ha en fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata och systematisera. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att se över kursmålen och betygskriterierna för olika examinationer, för att i progression genom de olika kurserna säkerställa denna del av målet. Därtill menar lärosätet i självvärderingen att ämneskunskap kopplas till yrkesutövningen, men intervjuerna visar att kopplingen mellan ämne och ämnesdidaktik är svag och att lärarna i ämnet inte känner till vad som görs i de ämnesdidaktiska

delarna. Bedömaregruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör måluppfyllelse men den säkerställs inte.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Bedömaregruppen ser det huvudsakligen som positivt att ämneslärarutbildningen framstår som tydligt ämnesdidaktiskt inriktad och ser det som befogat att målet i första hand knyts till VFU. Lärosätet visar på ett i sin helhet övertygande sätt hur VFU och UVK bidrar till måluppfyllelse. Men det är önskvärt att lärosätet starkare förankrar och utvecklar UVK:s didaktiska och metodiska bidrag i utbildningen, samt tydliggör progressionen inom UVK och stärker samordningen mellan UVK, VFU och ämnen. För inriktningen svenska finns det en stark koppling mellan VFU:n och de campusförlagda övningarna och examineras enligt en utarbetad systematisk modell. Lärosätet uppvisar också en stor variation med campusförlagda didaktiska och metodiska övningar, även om progressionen och kopplingen till ämneskurserna kan vara tydligare – särskilt inom litteraturredidaktik. Bedömaregruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Det genom att UVK bidrar till att utveckla planering, genomförande och utvärdering av undervisningen, i relation till VFU. Lärosätet redogör för hur specialpedagogik behandlas inom UVK, och visar på ett övertygande sätt hur detta examineras kopplat till olika specialpedagogiska perspektiv. Bedömaregruppen understryker betydelsen av att inom UVK också ge utrymme åt de mer generella aspekterna av läraruppdraget, till exempel mentorskap, föräldrakontakt, ordningsfrågor och andra frågor relaterade till den pedagogiska verksamheten i övrigt. Målet aktualiseras särskilt under VFU men också i VFU-förberedande övningar i ämnesdidaktik. Bland annat berörs i ämnesdidaktiken hur undervisningen kan anpassas till elevers olika individuella behov. Det finns också exempel på lärandemål och hur de examineras, till exempel i seminarier eller skriftliga inlämningsuppgifter. Lärosätet gör även mikroundervisning på några olika moment, vilket innebär att studenterna följer hela kedjan från transformering av ämnesstoff till planering och utvärdering. Bedömaregruppen hade dock gärna sett exempel på uppföljning av VFU-relaterade moment och uppgifter samt explicita ämnesdidaktiska och metodiska kursmål för VFU-kurserna. Gruppen vill också betona vikten av att det revideringsarbete som inletts för att tydliggöra progressionen inom UVK samt fullfölja och utvärdera samordningen med övriga delar i utbildningen. Det eftersom intervjuerna ger blandade vittnesmål om hur väl UVK bedrivits och samordnats. Bedömaregruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse. Mycket av innehållet i utbildningen handlar om att utveckla undervisning i syfte att stimulera varje elevs lärande.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter och hållbar utveckling uppfylls. Lärosätet visar övertygande hur studenternas förmåga att göra etiska och andra bedömningar utvecklas löpande inom UVK, och provas både i VFU och i olika UVK-kurser.

Jämställdhetsperspektivet tillgodoses i svensklärarutbildningen och lärosätet har ett mycket medvetet arbete. Lärosätet redogör för ett omfattande, övergripande jämställdhetsarbete där lärarutbildningen och UVK prioriterats. Detta arbete innefattar både lärarutbildningens upplägg och personella aspekter. Det finns bland annat en handlingsplan för jämställdhet som går ut på att perspektivet ska genomsyra all utbildning och det finns också flera exempel på att så sker. Vissa svagheter kan noteras när det gäller formuleringar av jämställdhetsmål i kurser inom UVK,

lärarhandledares kompetens att bedöma jämställdhetsaspekter samt en ojämn könsfördelning i lärarkåren.

Utbildningen följs upp systematiskt och lärosätet vidtar åtgärder för att utveckla kvaliteten och att resultaten av utvärderingar återkopplas till ledning, lärare och studenter. Det har lett till ett omfattande revideringsarbete av UVK som går i riktning mot att förbättra samordningen inom UVK och i relation till utbildningens övriga delar. För bedömaregruppen är det dock lite oklart hur lärosätet följer upp VFU och utvecklingen av VFU-kurserna. Lärosätet har också ett utförligt program för att understödja studenternas studier. Man analyserar genomströmningen och vidtar åtgärder för att kunna stödja studenter att genomföra utbildningen i planerad studietid, men samtidigt är avhoppsfrekvensen ganska hög.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Studentperspektivet beaktas på ett tillfredsställande vis, främst genom olika formella kanaler, alltifrån möjlighet att delta och fatta beslut i programråd och lärarutbildningsnämnd till att framföra synpunkter i anslutning till enskilda kurser. Studenternas kritiska synpunkter på UVK framträder som en tungt vägande grund för den revidering av UVK som inletts. Lärosätet och ämnet svenska arbetar enligt bedömaregruppen aktivt för att öka studenternas inflytande på flera nivåer, både formella och informella.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande.

Arbetsliv och samverkan är tillfredsställande, enligt bedömaregruppen, och det finns många goda exempel på kontakt med det närliggande skolsamhället såsom praxisnära forskning, Värmlandsmodellen och verksamma lärare som kommer till campus. Utbildningen bedrivs därmed genom organiserad samverkan med skolor i regionen och olika regionala nätverk. Detta är en modern utbildning med stor satsning på distansundervisning och digital arbetsmiljö samt ett aktivt mångfaldsperspektiv. Arbetslivsperspektivet i ett samtida och framtida perspektiv beaktas främst i VFU men också i UVK och i svenska. Flera exempel finns på hur utbildningen i UVK och ämneskurser samt i samspel med aktiva lärare och VFU tar upp aspekter av detta, exempelvis hur digitaliseringen kan komma att påverka skolan. Bedömaregruppen rekommenderar dock lärosätet att stärka detta område inom UVK, som del av det mer generella perspektiv på läraryrket som UVK ska bidra till, och som ger studenterna redskap att konstruktivt hantera framtida skolreformer.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Den samlade studentvolymen är svår att uttolka, men antalet nyregistrerade programstudenter har enligt självvärderingen stigit från 147 till 257 under åren 2012–2017. Inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) arbetar sammanlagt 36 lärare och inom verksamhetsförlagd utbildning (VFU) 14 lärare), varav hälften på högst 10 procent av en heltid. I lärargruppen finns både vetenskapligt kompetent personal och personal med professionserfarenheter i form av egen lärarutbildning. Det finns också en blandning av lärare med allmän didaktisk-pedagogisk kompetens och ämnesdidaktisk respektive ämnesspecifik kompetens. De lektorer som undervisar i UVK har lärarutbildning eller bedriver pedagogisk forskning. Överlag har en relativt stor andel lärare lärarbakgrund, och studenterna får enligt självvärderingen och intervjuerna möta en del nu yrkesverksamma lärare inom ramen för UVK, utöver de lokala handledare som leder dem under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Självvärderingen resonerar också tydligt om rekrytering och kompetensutveckling av lärare, t.ex. genom forskarutbildning av adjunkter.

Lärosätet bedriver enligt självvärderingen ett arbete med att åtgärda personalrelaterade brister. Bland annat lyfter man fram ett målmedvetet arbete för en adekvat och god kompetensförsörjning. Andelen disputerade lärare inom UVK påpekas i självvärderingen vara lägre än rekommenderat. En angiven orsak till detta är att flera disputerade har fått forskningsmedel och därför inte deltar som lärare i utbildningen. Bedömgargruppen anser att andelen disputerade lärare inom UVK (20 av 35 lärare) säkerställer kompetensen på kort sikt, men anser samtidigt att den kompetensstärkning som initierats är befogad för att säkra kompetensen på längre sikt. Bedömgargruppen anser också att en professor med didaktisk inriktning bör få större plats inom UVK, något som också påpekas i självvärderingen. Den här bristen kan på lång sikt komma att åtgärdas via de satsningar lärosätet gör på forskning inom området. Här bör lärosätet enligt bedömgargruppen upprätta tydliga åtgärdsplaner för att säkra kompetensen på längre sikt.

Lärosätet redovisar ett stort antal lärare som är inbegripna i UVK, både i Karlstad och vid Musikhögskolan Ingesund, varav de flesta gör relativt små undervisningsinsatser inom utbildningen. Lärosätet anger vid intervjuerna att detta förhållande bottnar i en strävan att erbjuda kvalificerad kompetens i de olika kurserna som ingår. Bedömgargruppen menar utifrån uppgifterna i självvärderingen och intervjuerna att lärosätet bör överväga en lärarmässigt mer sammanhållen UVK genom att minska antalet involverade lärare, i synnerhet för UVK i Karlstad. Ett annat utvecklingsområde för UVK i Karlstad är att stärka det gemensamma ansvaret för UVK som helhet och som en del av ämneslärarutbildningen hos alla undervisande lärare. Detta gäller i synnerhet de kursansvariga lärarna.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

En särskild omständighet som försvårar bedömningen av UVK är att den förekommer i två skilda utbildningsmiljöer knutna till samma universitet: Karlstads universitet och Musikhögskolan Ingesund. Trots att de är formellt samordnade genom gemensamma kursplaner för UVK, bedrivs de på olika platser och utifrån skilda upplägg på utbildningarna. UVK behandlas i huvudsak som en enhet i den här utvärderingen, och vi markerar om bedömgargruppens kommentarer skiljer sig åt mellan utbildningarna.

Lärosätet har enligt självvärderingen och intervjuerna goda förutsättningar att bedriva lärarutbildning på grund av att det finns forskningsmiljöer, för både ämneskunskaper och ämnesdidaktik, och i viss utsträckning en allmän didaktisk miljö. Bedömgården delar i huvudsak den bedömningen. Lärosätet (den del som finns i Karlstad) har fyra ämnesdidaktiska och didaktiska centrumbildningar som verkar ämnes- och fakultetsövergripande. Dessa centrumbildningar bedriver forskning som är praxisnära och yrkesrelevant, och lärarna som medverkar i ämneslärarprogrammen är i hög grad knutna till dessa centrum. Centrumbildningarna får största delen av de forskningsmedel som kanaliseras via lärarutbildningsnämnden. Överlag framträder en praktikorienterad miljö, som under senare tid även innefattar en forskarskola för lärare inom ramen för den statligt finansierade försöksverksamheten med praktknära forskning (ULF). Man har alltså nära samverkan med skolor för praktknära forskning.

De centrumbildningar som finns har däremot i första hand gynnat ämnesinriktad forskning, ibland i direkt samverkan med skolor, medan forskning knuten till den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) i första hand har krävt fakultetsmedel. Även om det pågår en satsning för att stärka UVK- och VFU-området, vilket framgår både av självvärderingen och av intervjuerna, har detta område hittills varit underfinansierat med forskningsmedel. Bedömgårdens slutsats blir därför att de nuvarande utbildningsmiljöerna i första hand knyter samman egen ämnesforskning med utbildning och praktik, men att forskning kopplad till UVK bör stärkas. Enligt självvärderingen och intervjuerna är detta något som lärosätet arbetar med. Det är, menar bedömgården, viktigt att försöksverksamheten med praxisnära forskning följs upp, så att den allmändidaktiska och pedagogiska forskningen stärks och kommer studenterna till del via UVK och VFU.

Bedömgården anser att lärosätet bör arbeta för att skapa en mer integrerad lärarutbildning (Karlstad), där utbildningens olika delar (ämneskurser, UVK och VFU) och struktur är tydligt kommunicerad och förankrad bland studenter och lärare. Här kan Karlstad hämta vissa lärdomar från Musikhögskolan Ingesunds integrerade utbildning, även om förutsättningarna är mycket olika. Det handlar enligt bedömgården framför allt om att tidigt och genomgående förankra utbildningen som en helhet, så att studenterna ser och uppskattar hur de olika delarna med ämneskurser, UVK och VFU, vilket bidrar till att rusta dem för läraryrket. Intervjuerna vittnar om att ett sådant helhetstänkande är mer förankrat i Ingesund än i Karlstad. Att stärka formerna för rekrytering, samverkan med och utbildning av VFU-handledare är något som däremot både Karlstad och Ingesund bör utveckla, som grund för en sammanhållen utbildning och garant för dess kvalitet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och

kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätet visar i självvärderingen och intervjuerna hur man inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) behandlar kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa metoder, både i olika läskurser och i förberedelser i övrigt som rör skrivande, seminariebehandlingar, examinationer inför det självständiga arbetet. Både utformning och genomförande samt examination redovisas med flera konkreta exempel som illustrationer. Tyngdpunkten i detta ligger enligt framställningen på UVK-kursen Vetenskaplig metod och utvecklingsarbete, som föregår det avslutande självständiga arbetet. Men av självvärderingen och intervjuerna framgår det övertygande för bedömargruppen hur de olika UVK-kurserna bidrar till måluppfyllelsen, bland annat genom att ta upp olika teoretiska perspektiv på skolans uppdrag samt på kunskap, lärande och ledarskap, och låta studenterna genomföra olika typer av mindre undersökningar.

Bedömargruppen urskiljer en god ambition att genomgående knyta samman forskning och praktik, och på så sätt göra studenternas fördjupade vetenskapliga kunskaper yrkesrelevanta. Inom UVK ges flera kurser som syftar till att bidra till att fördjupa kunskapen om relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet i ett lärarprofessionsperspektiv, och som i de flesta fall provas genom olika skrivuppgifter och det självständiga arbetet, men också genom muntlig examination utifrån fall, i workshoppar och seminarier. Lärosätet visar även hur de säkerställer målet för relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Överlag redovisas hur ämnesteorier, pedagogisk/didaktisk forskning och studenternas egen beprövade erfarenhet kopplas till målet via den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Ett framträdande inslag i utbildningen är att studenterna ska kunna bedriva skolutvecklande verksamhet på vetenskaplig grund, något som exempelvis lyfts fram som centralt i UVK-kursen Vetenskapsteori och utvecklingsarbete, och i den skriftliga, vetenskapligt grundade utvecklingsplan som studenterna ska arbeta fram under VFU utifrån sina praktikerfarenheter.

Bedömargruppen menar att arbetet med att undervisa i och examinera kvantitativa metoder kan stärkas inom UVK, ett utvecklingsområde som även lärosätet har identifierat i självvärderingen och intervjuerna, och som bör stärkas i samråd med utbildningens övriga delar, både ämnen och VFU. Detta lyfts fram i självvärderingen och handlar om att introducera en kvantitativ metod tidigt i utbildningen. Nu behandlas inte kvantitativa metoder förrän i den sent förlagda kursen Vetenskapsteori och utvecklingsarbete.

Bedömargruppen vill även framhålla vikten av att behandla kvantitativa metoder som något professionsrelevant, och därför angeläget för studenterna att ha kunskap om. Bedömargruppen rekommenderar generellt utifrån självvärderingen och intervjuerna en starkt samordning av vetenskapsteori och forskningsmetodik mellan UVK, VFU och ämnena, som ett viktigt led i att förankra utbildningen som en helhet, och få studenterna att förhålla sig till olika vetenskapliga traditioner. Det kan också bidra till att minska den teoretiska spretighet som, enligt de intervjuade studenterna, delvis präglar utbildningen.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att*

kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.

Bedömgårgruppen anser att ovanstående målskrivning uppfylls. Lärosätet visar i sin självvärdering detta genom att beskriva flera olika typer av uppgifter inom UVK och VFU i samverkan med ämneskurserna. Ett par belysande exempel är den skriftliga utvecklingsplan som studenterna utformar under VFU och de två examinationsuppgifter som ingår i kursen *Vetenskaplig metod och utvecklingsarbete*, där studenterna med stöd i forskning ska argumentera för utvecklingsinsatser kopplade till ämnet och till skolan mer generellt. Ett annat gott exempel är UVK vid Musikhögskolan Ingesund, där studenterna i bedömningskursen ska formulera och motivera bedömningsexempel i ämnet musik med stöd i relevant forskning och beprövad erfarenhet.

Lärosätet visar med ovanstående exempel och flera andra på ett trovärdigt sätt hur studenterna systematiskt och i relation till relevant forskning får bearbeta, utvärdera och reflektera över framför allt sina praktikerfarenheter, som ett led i att bli rustade för att ta aktiv del i skolans utveckling. Lärosätet visar också i självvärderingen och intervjuerna ganska utförligt och övertygande hur målet examineras i flera av UVK:s kurser både på grundläggande och avancerad nivå, exempelvis i kursen *Leda och lärande* genom en reflektionsuppgift utifrån en fallbeskrivning och i *Betyg och bedömning* genom en hemtentamen som sätter dagens betygssystem i ett historiskt och ett internationellt perspektiv. Dessa exempel belyser att man prövar studenternas förmåga att förhålla sig kritiskt och självständigt både till egna och andras erfarenheter och till forskning, genom att dessa aspekter bildar grund för bedömningen av examinationsuppgifterna. Flera intervjuade studenter vittnar om att antalet examinationsuppgifter varit alltför många inom utbildningen, och att just separata reflektionsuppgifter varit ett återkommande inslag inom UVK. Enligt studenterna har däremot mängden examinerande uppgifter successivt minskat som en följd av studenternas påpekanden, något bedömgårgruppen ser som en positiv förändring.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Självvärderingen understryker att detta målområde huvudsakligen bedöms i VFU-verksamheten. Målet knyts alltså i första hand av lärosätet till den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) och den progression som där eftersträvas i samspelet med den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) när det gäller t.ex. värdegrundsarbete, konflikthantering, elever med skilda förutsättningar och bedömningsrutiner. Det skrivs fram en tydlig progression i VFU-kurserna, där de två första VFU-kurserna har ämnesmål och den tredje och sista VFU-kursen både har UVK-mål och ämnesmål. Studenterna ska visa ökad medvetenhet om vad läraryrket innebär genom rapportering, egna reflektioner och i trepartssamtal.

Några exempel ges i självvärderingen och intervjuerna på hur olika UVK-kurser bidrar till att utveckla och examinera målet och hur detta kopplas till VFU. Bedömgårgruppen anser dock att skrivningen är rätt kortfattad och att utrymmet främst ägnas åt de lärandemål som finns i olika kurser, och att självvärderingen och intervjuerna enligt bedömgårgruppen ger en mindre tydlig bild av vad UVK-

kurserna bidrar med i förhållande till den didaktiska och metodiska tillämpningen, vilket nog delvis kan förklaras med att lärosätet anser att målet i första hand är en angelägenhet för ämnena och VFU. Självvärderingen och intervjuerna stärker med andra ord bilden av att ämneslärarutbildningen på lärosätet är tydligt ämnesdidaktiskt inriktad och fäster stor vikt vid VFU-praktiken. Detta ser bedömaregruppen som i huvudsak positivt, men vi noterar också en del svagheter i konstruktionen. För UVK:s del ser vi ett behov av att förstärka de allmänna didaktiska och metodiska grunderna för lärarbetet. Vi ser detta som en delförklaring till att studenterna har haft vissa svårigheter att förstå UVK:s roll i utbildningen.

En annan utmaning som delvis berör UVK är hur lärosätet säkrar kvaliteten i VFU inklusive examinationsformer, utbildning av lokala handledare samt formerna för samverkan mellan lärosäte och skolor. Bedömaregruppen anser att självvärderingen och intervjuerna ger belägg för att VFU håller tillräcklig kvalitet, vilket främst garanteras genom examinationen via trepartssamtal, i kombination med studentens egen löpande dokumentation och VFU-handledarens bedömningsunderlag. Men lärosätet noterar att VFU behöver stärkas i flera av dessa avseenden. Även bedömaregruppen konstaterar att det finns flera utvecklingsområden, och att kvaliteten på VFU kan variera mellan olika ämnen. Framför allt vill bedömaregruppen uppmana lärosätet att utvecklingsarbetet som riktas mot VFU leder till att VFU inom alla ämnesinriktningar bedrivs i nära samverkan mellan ämnena och UVK, samt att alla VFU-handledare är handledarutbildade. Lärosätet visar i självvärderingen och intervjuerna hur mål som examineras inom VFU genom trepartssamtal och annan studentdokumentation förbereds och bearbetas inom UVK, men utifrån intervjuerna (gäller i första hand Karlstad) finns det anledning att påpeka vikten av att sådana kopplingar mellan UVK och VFU (och ämnena) också i praktiken blir synliga för studenterna som en del av ett förankrat helhetstänkande kring utbildningen.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Bedömaregruppen anser att målområdet uppfylls. Av självvärderingen framgår att VFU utgör det centrala sammanhanget för måluppfyllelsen, att det främst är genom VFU som studenterna får möjlighet att pröva, visa upp och bli bedömda för sina lärarpraktiska förmågor och examineras genom olika bedömningsunderlag och undervisningsplaneringar som också ligger till grund för det avslutande trepartssamtalet. Bedömaregruppen konstaterar utifrån självvärderingen och intervjuerna att lärosätet på ett huvudsakligen adekvat sätt även beskriver och argumenterar för hur den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) bidrar till att utveckla planering, genomförande och utvärdering av undervisningen, i relation till VFU. I självvärderingen tar man exempelvis upp hur specialpedagogik behandlas inom UVK-kursen *Den lärande eleven*, och visar på ett övertygande sätt hur detta examineras genom att studenterna individuellt och i grupp utvecklar och analyserar egna fallbeskrivningar, kopplat till olika specialpedagogiska perspektiv. För musikstudenter tas identitetsformation specifikt upp knutet till just musik. Ledarskap i klassrummet, elevbedömningsars motiverande funktion och konfliktlösning tas upp som andra exempel på hur man inom UVK förbereder studenterna för att utveckla sin praktiska förmåga att verka som lärare.

Intervjuerna ger däremot blandade vittnesmål om hur väl UVK i dessa två tappningar har förankrat detta målområde, särskilt gäller det för Karlstad som del av en kritik av hur UVK har bedrivits och samordnats.

Bedömggruppen betonar därför vikten av att det revideringsarbete som inletts, för att tydliggöra att progressionen inom UVK och samordningen med övriga delar i utbildningen fullföljs och utvärderas. Utifrån självvärderingen och intervjuerna understryker bedömggruppen betydelsen av att inom UVK också ge utrymme åt de mer generella aspekterna av läraruppdraget, som t.ex. mentorskap, föräldrakontakt, ordningsfrågor och andra frågor relaterade till "den pedagogiska verksamheten i övrigt", aspekter som inte lyfts fram i någon större omfattning, men som är en central del av lärarens arbete i skolan.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Självvärderingen visar enligt bedömggruppen att studenter får möjlighet att utveckla ovanstående förmågor under utbildningens gång. Även under detta målområde ligger det en betoning på VFU kopplat till UVK, med särskild tonvikt på hur styrdokumenterna ska tolkas och sättas i ett barnperspektiv och ett vidare samhällsperspektiv. Men det betonas också hur man genom arbete med fallbeskrivningar kopplar samhälle och etik till praktiken, knutet till teorier om lärande. Självvärderingen styrker att studenterna kan visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen. Särskild tonvikt läggs på värdegrundsfrågor. Beskrivningen är relativt utförlig och konkret, med flera illustrativa exempel, där olika UVK-kurser syftar till att fördjupa studenternas VFU-erfarenheter och knyta an dem till forskningen. Lärosätet redogör för olika seminarier och enskilda kursmål som ska rusta studenterna för att uppnå målen. Målområdets aspekter förekommer löpande under hela utbildningstiden och svarar väl mot bedömningsgrunden. Det saknas däremot explicita skrivningar om hållbar utveckling i självvärderingen, vilket lärosätet själv lyfter fram som ett utvecklingsområde inom UVK, och som något man upprättat en åtgärdsplan för.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras huvudsakligen i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Bedömggruppen anser att jämställdhet hanteras inom utbildningen på ett tillfredställande sätt. Lärosätet redovisar enligt bedömggruppen i självvärderingen ett utvecklat arbete med jämställdhetsfrågor och detta bekräftas genom intervjuer. Perspektivet genomsyrar utbildningen och det finns explicita mål och examinationer där studenterna ska beakta ett jämställdhetsperspektiv. I VFU finns jämställdhetsperspektivet explicit utskrivet som mål, och där får studenterna använda egen beprövad erfarenhet och som forskningslitteratur för att resonera om jämställdhet, normkritik

och andra genusrelaterade frågor. Flera exempel ges på hur målet redovisas och examineras, däribland hur studenterna ska lära sig att arbeta med jämställdhetsfrågor i den egna undervisningen.

Lärosätet redogör även för att arbetet med jämställdhetsfrågor inom utbildningen är del av en övergripande strategi att verka för jämställdhet inom hela lärosätet, både med avseende på utbildningens innehåll och sammansättning. I det arbetet har lärosätet valt att prioritera lärarutbildningarna och i ett första steg särskilt UVK. Bedömggruppen noterar att lärosätet i detta strategiarbete har identifierat ett behov av att förtydliga målskrivningar om jämställdhet och genuspedagogik inom UVK och VFU, samt att förstärka kompetensen hos de lokala lärarutbildarna i att bedöma måluppfyllelsen för jämställdhet. Bedömggruppen konstaterar också att lärarkåren inom UVK är klart mansdominerad, vilket är något att beakta i framtida rekryteringsarbete.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Bedömggruppen anser att formerna för ämneslärarutbildningens uppföljning, åtgärder och återkoppling är tillfredsställande. Lärosätet redogör för ett centralt utarbetat utvärderande arbete som bedrivs med studenter i olika skeden av sin utbildning liksom med alumner. I självvärderingen redovisar de rutiner för hur dessa synpunkter tas upp samt leder till förändring och anpassning utifrån önskemål. De redovisar tydligt i självvärderingen hur de arbetar med systematisk uppföljning av utbildningen, och hur dessa insatser återrapporteras och vid behov omsätts i åtgärder. I det mer övergripande kvalitetsarbetet lägger man i självvärderingen stor vikt vid att lyfta fram den personal som har huvudansvar för kvalitetsarbete, utvärdering och uppföljning. Lärarutbildningsnämnden ansvarar för kontinuerlig uppföljning, och har en speciell utredningsenhet. Nämnden och utbildningens lärare tar del av resultatet från den uppföljningen och andra utvärderingar. Det finns flera andra konkreta exempel, till exempel klargörande av examinatorns och den kursansvarigas uppgifter, programråd, kurs- och programutvärderingar samt hur resultaten av dessa leder till förändringar av utbildningen.

Självvärderingens beskrivningar bekräftas i stort genom intervjuerna, där det också framkommer hur UVK har utvärderats och förändrats som följd av detta. Genom utvärderingarna har lärosätet fått kunskap om brister i UVK-kursernas överlappande struktur (något som omtalats tidigare), och har som följd av detta genomfört uppföljande åtgärder för att koordinera kurserna bättre.

Uppföljningssystemet verkar med andra ord fungera, men förändringen av UVK-kursernas struktur är som tidigare noterats i den här bedömningen ännu i sin inledningsfas. Ett problem som lärosätet delar med flera andra är den låga svarsfrekvensen i de digitala enkätutvärderingarna, som därför kompletteras med mer löpande utvärdering. Bedömggruppen efterlyser ett fördjupat arbete för att öka svarsfrekvensen på de digitala utvärderingarna, och om det till exempel kan ske genom att man utvecklar de löpande formativa och muntliga utvärderingarna.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet påtalar en ökande utmaning med att bristande skrivförmåga försvårar för en del studenter att slutföra sin utbildning. Lärosätet redogör i självvärderingen och intervjuerna ett omfattande analysarbete och åtgärder, till exempel hur de arbetar med stöd till studenter att genomföra utbildningen i tid eller genom särskilt stöd till bibliotekets skrivverkstad, diagnostiska skrivprov, skrivhandledning och stöd till elever som inte har svenska som modersmål.

Bedömggruppen anser att lärosätet uppnår bedömningsgrunden, men att det finns utvecklingspotential inom området. Lärosätet är medvetet om problemen med avhopp, låg prestationsgrad och långsam genomströmning men kan behöva stärka stödet för studenterna ytterligare. Skälet är att de vidtagna åtgärderna inte varit helt framgångsrika, sett till att avhoppsfrekvensen anges som relativt hög. Som påpekas i intervjuer är problemet inte helt enkelt, eftersom avhoppet inte bara är kopplade till studenternas varierande studieförutsättningar, utan också till deras förväntningar, inte minst hos distansstudenter. Bedömggruppen menar att lärosätets insatser för att en lärarstudent ska genomgå utbildningen inte bara rör studievana, utan också måste vägas mot faktorer som studentens förväntningar, ambition och lämplighet.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Bedömggruppen finner att studenterna har möjligheter att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Det sker enligt självvärderingen på flera nivåer genom möjlighet till deltagande och inflytande i samtliga beslutande och beredande organ vid lärosätet, där även dekanen regelbundet träffar studentkåren. Även studenternas synpunkter i kursvärderingar och löpande formativa utvärderingar har legat till grund för omfattande förändringar inom UVK.

Intervjuerna bekräftar i stort denna bild, där det bland annat framgår att möjligheten till inflytande verkligen finns, men att inte alla utnyttjar möjligheten. Utifrån intervjuerna och självvärderingen framkommer att studenterna har stort inflytande på utbildningen via studentkåren, lärarutbildningsnämnden och programrådet. Det är med andra ord i första hand via formella kanaler som studenterna har inflytande, medan de informella vägarna inte lyfts fram som lika framträdande, i alla fall inte lika mycket i Karlstad som i Musikhögskolan Ingesund.

Studenternas och alumnernas synpunkter har lett till en översyn av bland annat specialpedagogikens utrymme i UVK-kurserna, men även andra delar i UVK och VFU som t.ex. flerspråkighet, konflikthantering, betyg och bedömning. Detta är goda exempel på hur studenternas perspektiv tillvaratas och hur det i gengäld kan påverka utbildningen. Mot bakgrund av den kritik som riktats mot UVK Karlstad från studenthåll och som lett till flera förändringar, vill bedömggruppen också påpeka vikten av att den här delen av utbildningen också engagerar studenterna. Det är en utmaning för ett större lärosäte att inom UVK samla studenter från flera olika ämnen, men det är viktigt att studenterna ser värdet av dessa kurser och därför aktivt vill och kan påverka deras utformning och innehåll.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet visar enligt bedömargruppen i självvärderingen och intervjuerna att utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. I självvärderingen saknade bedömargruppen mer utförliga beskrivningar av hur UVK-kurser förbereder studenterna för ett föränderligt arbetsliv, men detta kompletterades under intervjuerna, med flera exempel på hur utbildningen i UVK och ämneskurser samt i samspel med aktiva lärare och VFU tar upp aspekter av detta, exempelvis hur digitaliseringen kan komma att påverka skolan. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att stärka detta område inom UVK, som del av det mer generella perspektiv på läraryrket som UVK ska bidra till, och som ger studenterna redskap att konstruktivt hantera framtida skolreformer.

Lärosätet redovisar ett väl utvecklat system för samarbete med regionen och enskilda skolor. I självvärderingen redovisas ett antal projekt med syfte att stärka skolkontakterna: Värmlandsmodellen, alumniverksamheten, Regionalt utvecklingscentrum för skola, samverkansgruppen inom Region Värmland för att samordna VFU, samt projektet Ledarskapsdidaktiker. Bedömargruppen anser att man i beskrivningen av dessa samarbeten på ett trovärdigt sätt visar hur de bidrar till att rusta läraren inför det framtida arbetslivet, och även bidrar till att påverka utbildningens utformning.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Lärosätet har tillfredsställande förutsättningar när det gäller personal och miljö för att bedriva den del som utgör den utbildningsvetenskapliga kärnan. Bland lärarna inom UVK återfinns både vetenskapligt kompetent personal och personal med professionell ämneslärarerfarenhet. Den vetenskapliga kompetensen omfattar både ämnesdidaktik, allmändidaktik och pedagogik. Ett arbete för att stärka kompetensen på längre sikt har inletts, och det inbegriper att stärka den allmändidaktiska-pedagogiska kompetens och forskning som är relevant för UVK. Ämneslärarutbildningen har delvis olika utformning i Karlstad och Ingesund (musiklärarutbildningen), och även om Karlstad har andra förutsättningar med många olika ämnesinriktningar så bör Karlstad sträva efter att mer integrera utbildningens olika delar, så att den bildar en tydlig helhet för studenter och lärare.

En särskild omständighet vad gäller utbildningsmiljön för UVK är att den förekommer i två skilda utbildningsmiljöer knutna till samma universitet: Karlstads universitet och Musikhögskolan Ingesund. UVK behandlas i huvudsak som en enhet i den här utvärderingen. Lärosätet har goda förutsättningar att bedriva lärarutbildning på grund av att det finns forskningsmiljöer, för både ämneskunskaper och

ämnesdidaktik, och i viss utsträckning en allmän didaktisk miljö. Lärosätet (den del som finns i Karlstad) har fyra ämnesdidaktiska och didaktiska centrumbildningar som verkar ämnes- och fakultetsövergripande. Dessa centrumbildningar bedriver forskning som är praxisnära och yrkesrelevant. Överlag framträder en praktikorienterad miljö, som har nära samverkan med skolor för praktknära forskning. De centrumbildningar som finns har däremot i första hand gynnat ämnesinriktad forskning. Bedömarens menar att de nuvarande utbildningsmiljöerna i första hand knyter samman egen ämnesforskning med utbildning och praktik, men att forskning kopplad till UVK bör stärkas. Den allmänt didaktiska och pedagogiska forskningen behöver också tydligare komma studenterna till del via UVK och VFU. Bedömarens anser att lärosätet bör arbeta för att skapa en mer integrerad lärarutbildning (Karlstad), där utbildningens olika delar (ämneskurser, UVK och VFU) och struktur är tydligt kommunicerad och förankrad bland studenter och lärare. Vid Musikhögskolan Ingesund är utbildningen tydligare integrerad. Att stärka formerna för rekrytering, samverkan med och utbildning av VFU-handledare är något som däremot både Karlstad och Ingesund bör utveckla, som grund för en sammanhållen utbildning.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Målet behandlas inom flera kurser, men med tyngdpunkt i kursen Vetenskaplig metod och utvecklingsarbete, som föregår det avslutande självständiga arbetet. Genomgående framträder en ambition att i kurserna knyta forskning till skolpraktiken. Tyngdpunkten ligger däremot främst på kvalitativ metodik, även om kvantitativ metodik också behandlas. Samordningen mellan UVK och ämnena för detta mål framträder som relativt svag. Ett framträdande inslag i utbildningen är att studenterna ska kunna bedriva skolutvecklande verksamhet på vetenskaplig grund, något som exempelvis lyfts fram som centralt i UVK-kursen Vetenskapsteori och utvecklingsarbete, och i den skriftliga, vetenskapligt grundade utvecklingsplan som studenterna ska arbeta fram under VFU utifrån sina praktikerfarenheter.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Underlagen ger flera belägg för att UVK och VFU systematiskt och på olika sätt bidrar till att utveckla och pröva studenternas förmåga att kritiskt och självständigt väga erfarenheter mot forskningsrön.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Bedömarens ser det huvudsakligen som positivt att ämneslärarutbildningen framstår som tydligt ämnesdidaktiskt inriktad och ser det som befogat att målet i första hand knyts till VFU. Lärosätet visar på ett i sin helhet övertygande sätt hur VFU och UVK bidrar till måluppfyllelse. Men det är önskvärt att lärosätet starkare förankrar och utvecklar UVK:s didaktiska och metodiska bidrag i utbildningen, samt tydliggör progressionen inom UVK och stärker samordningen mellan UVK, VFU och ämnen.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Bedömarens konstaterar att lärosätet på ett huvudsakligen adekvat sätt argumenterar för hur den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) bidrar till att utveckla planering, genomförande och utvärdering av undervisningen, i relation till VFU. Lärosätet redogör för hur specialpedagogik behandlas inom UVK, och visar på ett övertygande sätt hur detta examineras kopplat till olika specialpedagogiska perspektiv. Intervjuerna ger däremot blandade vittnesmål om hur väl UVK i dessa två tappningar har förankrat detta målområde, särskilt gäller det för Karlstad som del av en kritik av hur UVK bedrivits och samordnats. Bedömarens betonar därför vikten av

att det revideringsarbete som inletts för att tydliggöra progressionen inom UVK samt fullfölja och utvärdera samordningen med övriga delar i utbildningen. Utifrån självvärderingen och intervjuerna understryker bedömaregruppen betydelsen av att inom UVK också ge utrymme åt de mer generella aspekterna av läraruppdraget, t.ex. mentorskap, föräldrakontakt, ordningsfrågor och andra frågor relaterade till "den pedagogiska verksamheten i övrigt".

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter och hållbar utveckling uppfylls. Lärosätet visar övertygande hur studenternas förmåga att göra etiska och andra bedömningar utvecklas löpande inom UVK, och provas både i VFU och i olika UVK-kurser.

Jämställdhetsperspektivet beaktas inom utbildningen. Lärosätet redogör för ett omfattande, övergripande jämställdhetsarbete där lärarutbildningen och UVK prioriterats. Detta arbete innefattar både lärarutbildningens upplägg och personella aspekter. Vissa svagheter kan noteras när det gäller formuleringar av jämställdhetsmål i kurser, lärarhandledares kompetens att bedöma jämställdhetsaspekter samt en ojämn könsfördelning i lärarkåren.

Lärosätet har ett fungerande system för utvärdering, återkoppling och åtgärdsprogram. Utbildningen följs upp systematiskt och det har lett till ett omfattande revideringsarbete av UVK som går i riktning mot att förbättra samordningen inom UVK och i relation till utbildningens övriga delar. Man har också ett utförligt program för att understödja studenternas studier, men samtidigt är avhoppsfrekvensen ganska hög.

Studentperspektivet beaktas på ett tillfredsställande vis, främst genom olika formella kanaler, alltifrån möjlighet att delta och fatta beslut i programråd och lärarutbildningsnämnd till att framföra synpunkter i anslutning till enskilda kurser. Studenternas kritiska synpunkter på UVK framträder som en tungt vägande grund för den revidering av UVK som inletts.

Arbetslivsperspektivet i ett samtida och framtida perspektiv beaktas främst i VFU men också i UVK. Utbildningen bedrivs genom organiserad samverkan med skolor i regionen och olika regionala nätverk. Flera exempel finns på hur utbildningen i UVK och ämneskurser samt i samspel med aktiva lärare och VFU tar upp aspekter av detta, exempelvis hur digitaliseringen kan komma att påverka skolan. Bedömaregruppen rekommenderar lärosätet att stärka detta område inom UVK, som del av det mer generella perspektiv på läraryrket som UVK ska bidra till, och som ger studenterna redskap att konstruktivt hantera framtida skolreformer.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Lärosätet har både campusförlagd svenskläroarutbildning och distansutbildning med närträffar på campus. Totalt antas cirka 60 studenter varje år till svenska, och efter drygt ett år är cirka 40 studenter kvar i utbildningen. Fördelningen mellan campusutbildningen och distansutbildningen är 50/50. Man har totalt 21 lärare, vilket står i god proportion till utbildningens volym. Bedömagruppens intryck är att många lärare gör relativt små och avgränsade insatser i kurserna, vilket kan vara både en fördel och en nackdel. Fördelen är att det finns god tillgång på handledare för de självständiga arbetena och att distansutbildningen har god tillgång på lärare. Nackdelen är att det kan vara svårt att samordna lärarna och det finns risk för att de utför sina uppdrag som avgränsade öar i utbildningen. Intervjuerna bekräftar det som delvis framgår i självvärderingen – att samordningen mellan de inblandade lärarna inte är god. Det är kursledaren för varje kurs eller delkurs som samordnar kursen, men det verkar saknas någon som har ett helhetsansvar för svenskläroarutbildningen. Vidare finns brister i samordningen mellan lärarna och därmed också mellan kurserna, vilket framkommer i intervjuerna, eftersom lärarna inte verkar veta vad som görs i de olika kurserna. Bedömagruppen rekommenderar att lärosätet utser en disputerad ämnesdidaktiker för att garantera samordningen mellan lärare i ämnesdidaktik, ämne och praktisk ämnesdidaktik genom hela svenskläroarutbildningen.

Vid intervjuerna framkommer att lärosätet ställer särskilda krav på lärarna inom distansutbildningen och att personalen har utvecklat sin kompetens för den utbildningsformen. Andelen disputerade lärare är hög, 64 procent. Man håller också på att rekrytera tre lektorer, och 2018 anställdes tre lektorer inom svenska språket. Dock är det oklart för bedömagruppen hur många av de undervisande lärarna som också har ämnesdidaktisk kompetens. Det finns värenommerade forskare som har externa forskningsmedel för ämnesdidaktisk forskning men som inte deltog i läroarutbildningen under 2018. Enligt lärosätets ledning finns en plan för hur forskare med mycket forskningsmedel ändå kan delta, särskilt inom de områden där det råder brist på ämnesdidaktisk kompetens såsom litteraturdidaktik. Om inte dessa forskare deltar i utbildningen framöver anser bedömagruppen att den teoretiska ämnesdidaktiska kompetensen bör stärkas med nyrekryteringar, särskilt inom området litteraturdidaktik. Sammantaget anser bedömagruppen alltså att den ämnesmässiga kompetensen är god när det gäller disputerade lärare i litteraturvetenskap och språkvetenskap/lingvistik, medan den teoretiska ämnesdidaktiska kompetensen är svag och behöver stärkas med fler disputerade i ämnesdidaktik. Lektorerna och docenterna i ämnet har möjlighet att auskultera i skolor i området, men det garanterar inte att det blir en vetenskapligt hållbar ämnesdidaktisk förstärkning. Bedömagruppen rekommenderar också att de svenskämnesdidaktiska forskarna, med 100 procent forskning, deltar aktivt i läroarutbildningen.

Den professionsinriktade kompetensen utgörs främst av adjunkter och några disputerade lärare med egen ämnesläroarexamen. Lärosätet planerar nyrekryteringar inom det litteraturvetenskapliga området, och forskarutbildning för adjunkter säkerställer också på sikt kompetensförsörjningen. Bedömagruppen anser också att det finns en god ämnesdidaktisk praktisk kompetens, framför allt hos tillsvidareanställda adjunkter. Dessa adjunkter kan fortbilda sig genom att delta i den forskande miljön men har mycket begränsad tid avsatt för kompetensutveckling. Verksamma gymnasielärare rekryteras för viss campusförlagd undervisning i den så kallade Värmlandsmodellen. Bedömagruppen anser att den professionsinriktade kompetensen är tillfredsställande, och lärare från fältet rekryteras till campusförlagd utbildning, bland annat på sina pedagogiska meriter. Lärarna i ämne och ämnesdidaktik har genomgått högskolepedagogiska kurser och har möjlighet att auskultera i skolan, enligt intervjuerna.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Bedömaregruppen anser med stöd i självvärderingen att det finns en stark vetenskaplig miljö för utbildningen. Lärosätet har flera forskningsmiljöer som kommer lärarutbildningen tillgodo. Centrum för språk och litteratur är en stark miljö inom svenskämnet område som också står lärarutbildningen nära. Till denna miljö knyts lärare och ämnesdidaktisk forskning, och miljön finansierar praxisnära forskningsprojekt som ger ämneslärarutbildningen god vetenskaplig förankring.

Ämneslärarutbildningen, när det gäller litteraturvetenskap, har också kontakt med Kulturvetenskapliga forskargruppen som ordnar litteraturvetenskapens högre seminarium och som samtliga lärare inom litteraturvetenskap är knutna till. Inom ämnesdisciplinen finns även en mångfald av forskningsprojekt som svensk lärarutbildningen har nytta av. Enligt intervjuerna får studenterna i olika kurser läsa artiklar som härrör från den ämnesdidaktiska forskning som finns på lärosätet. Det finns också en aktiv seminarieverksamhet som alla undervisande lärare har tillgång till. Att den vetenskapliga miljön är stark och god råder det enligt bedömaregruppen ingen tvekan om, men efter granskning av självvärderingen och efter intervjuerna är fortfarande lite oklart hur forskning och utbildning är sammankopplade. Det framgår alltså inte hur undervisningen konkret påverkas av den egna vetenskapliga miljön, annat än som en resurs i handledning, enstaka föreläsningar och läsning av artiklar. Bedömaregruppen ser dock att studenterna får ta del av forskning, till exempel om lässtrategier och läsandet av webbtexter, och det finns även moment där studenterna jämför forskning.

Utbildningsmiljön håller på att utvecklas digitalt, eftersom lärosätet både har distansutbildning och campusförlagd utbildning och strävar efter att de ska vara likvärdiga. Lärosätet lyfter fram det som en styrka under intervjuerna. Man nämner till exempel att campusförlagda föreläsningar ofta sänds via webben så att distansstudenterna kan delta, och att de samläser i seminarier och föreläsningar med campusstudenter under de så kallade närdagarna. Bedömaregruppens uppfattning är att distansutbildningen fungerar väl.

När det gäller den professionsinriktade miljön har lärosätet god kontakt med det omgivande skolsamhället. För det första förekommer praxisnära forskning, och för det andra finns möjligheter till ett utbyte med regionens gymnasieskolor där aktiva lärare kommer till campus för olika typer av aktiviteter. Lärosätet har byggt upp den så kallade Värmlandsmodellen; den innebär att avtal med skolhuvudmännen gör att skolverksamma lärare på olika sätt kommer in i utbildningen. En kurs i nordiska språk ges också i Norge, vilket stärker ämnet och ämnesdidaktiken. Lärare har möten i seminarieform för kollegialt lärande, vilket är positivt enligt bedömaregruppen. Även lektorernas och docenternas auskultationer i skolor i regionen måste ses som ett gott exempel på att de ämnesteoritiska och ämnesdidaktiska praktiska miljöerna närmar sig varandra. Det finns många goda exempel på miljöer vid lärosätet men även här verkar samordningen vara ett problem, för den professionsinriktade miljön är i princip helt skild från den vetenskapliga. Undantaget är den praxisnära forskningen, och vissa lärares auskultationer i skolor. Ett gott exempel är det nära samarbetet med Centrum för språk och litteratur.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete*

I självvärderingen ger lärosätet goda exempel på kursmål, lärandeaktiviteter, examinationer och betygskriterier som visar att lärosätet säkerställer målet om bredd. På litteratursidan analyserar studenterna skönlitteratur med olika typer av analysmetoder, och tanken är att de ska utveckla en avancerad litteraturvetenskaplig begreppsapparat. Man genomför även studier av film och andra medier. På språksidan tar lärosätet upp relevanta delar såsom grammatik, fonetik, språksociologi, grannspråk, språklig variation, textanalys och läs- och skrivproblematik. Dock menar bedömaregruppen att vissa mål kan vara aningen för högt ställda, särskilt tidigt i utbildningen, eller för lågt ställda senare i utbildningen.

Lärosätet arbetar enligt självvärderingen med stoffmässig breddning och fördjupning, och det gör man kontinuerligt och samordnat under utbildningens gång för att stärka studenternas ämnesförståelse och förmåga att tillämpa begreppsapparaten. I självvärderingen nämns flera examinationsuppgifter som borde uppfylla kravet på djup, till exempel en uppgift där studenten ska beskriva ett språkvårdsproblem med fokus på dess historiska orsaker och konsekvenser. Uppgiften examineras sedan genom en individuell skriftlig inlämningsuppgift och i ett seminarium. Studenterna ska fördjupa kunskaperna om grammatik genom att beskriva texttyper och genrer samt göra självständiga textanalyser av skrift- och talspråk. Detta examineras genom textanalyser och retorikanalyser som borde säkerställa måluppfyllelsen för just det momentet, enligt bedömaregruppen. I självvärderingen framgår också att man har en god integrering av språkvetenskap, litteraturvetenskap och ämnesdidaktik i flera av kurserna. Samtidigt menar lärosätet att en viss progression sker när det gäller studierna av både svenska språket och litteraturvetenskap, upp till grundnivå, men att studenten enbart når en fördjupning på avancerad nivå i antingen språk eller litteratur. Intervjuerna bekräftar inte uppgifterna från självvärderingen, varken för integrering eller progression. Enligt intervjuerna finns en mycket svag integrering och samordning av kurserna, och bland annat kan omfattande kurser sakna ämnesdidaktiska inslag som hörde ihop med ämnesteorin. Det framgick också att ämnesdidaktiska inslag skedde skilt från ämnesundervisningen. Vid intervjuerna fick bedömaregruppen intrycket av att det inte finns en röd tråd eller en tydlig progression genom ämnesstudierna. Från lärosätets sida kunde man heller inte ge ett tydligt svar på frågan om hur ämnesdjupet säkerställs. Det tycks inte finnas en samsyn och lärarna verkar inte veta vad de andra gör i sina kursdelar. Enligt intervjuerna planerar lärosätet ett utvecklingsarbete för att dels skriva om kursplanemålen, dels stärka den röda tråden genom utbildningen. Bedömaregruppen anser därmed utbildningen möjliggör för studenten att visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde, men inte väsentligt fördjupade kunskaper. Bedömaregruppen rekommenderar lärosätet att se över hur man kan förbättra progressionen mellan kurserna och integreringen mellan ämne och teoretisk ämnesdidaktik.

De självständiga arbetena förstärker enligt bedömaregruppen också intrycket av att lärosätet inte uppfyller delen av målet som gäller väsentligt fördjupade kunskaper i ämnet och framför allt målet om fördjupad insikt i aktuell forskning. Flera arbeten har mycket grunda forskningsöversikter, och

studenterna hänvisar till andra självständiga arbeten och enklare utvärderingstexter och rapporter. För delen av målet som handlar om insikt i aktuellt utvecklingsarbete ser det något bättre ut eftersom studenterna bland annat använder Skolverkets webbplats och andra utredningsrapporter som referenser i de självständiga arbetena. Samsyn avseende kraven saknas dock, vilket blev tydligt vid intervjuerna. Därför undrar bedömaregruppen hur kraven på ett självständigt arbete är ställda och vad som räknas som fördjupad insikt i aktuell forskning. Bedömaregruppen rekommenderar att lärosätet tar ett övergripande grepp om innehållet i svenskläro-utbildningen och ser över hur det självständiga arbetet kan förberedas för att uppfylla examensmålet fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Lärosätet bör också se över hur man kan säkerställa progressionen mot väsentligt fördjupade kunskaper.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

I självvärderingen beskrivs att ämnes- och vetenskapsteori behandlas i de litteraturvetenskapliga studierna med successiv fördjupning. Detta motsägs dock i intervjuerna där det framgår att den röda tråden och progressionen kan bli tydligare. Ambitionen för vetenskapliga teorier och begrepp är mycket hög, och redan under första terminens studier i litteraturvetenskap möter studenten avancerade begrepp såsom hermeneutik, ontologi och epistemologi. Vid intervjuerna framkommer att detta vetenskapliga innehåll, som framför allt återfinns i kursen litteraturvetenskap, kommer för tidigt i utbildningen.

Kurserna inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) med vetenskapsteori och metod integreras med ämnet på så sätt att det finns en ämnesdidaktisk del där studenterna får integrera vetenskapsteori och metod med det ämne som de avser skriva sitt självständiga arbete inom. När det gäller forskningsmetod får studenterna i termin tre göra en kvantitativ språksociologisk studie, vilket bedömaregruppen ser som ett gott exempel. Ett annat bra exempel på övningar i forskningsmetod och design är läraaktiviteten att identifiera ett ämnesdidaktiskt forskningsproblem och föreslå tre olika forskningsdesigner. De kurser och moment som beskrivs i självvärderingen borde förbereda för det självständiga arbetet, men det är endast något enstaka arbete som helt uppfyller målet om fördjupad kunskap om vetenskapsteori och forskningsmetod. Det gäller oavsett om studenterna använder kvalitativa eller kvantitativa metoder. Detta verkar tyda på att på att kursmålen och betygskriterierna inte uppmärksammar detta som ett krav för ett godkänt arbete. Varken självvärderingen eller de självständiga arbetena visar att lärosätet säkerställer uppfyllelse av målet om fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, enligt bedömaregruppen.

Det ser lite annorlunda ut för den del av målet som gäller att visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. Där når de flesta studenter målet och kan göra kopplingar mellan sina egna resultat och beprövad erfarenhet. Den relationen är också tydligt framskrivnen i självvärderingen, där det även finns flera goda exempel på hur lärosätet arbetar för att säkerställa den delen av målet. De ämnesdidaktiska studierna relateras till beprövad erfarenhet i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) och i så kallad mikroundervisning i mötet med verksamma lärare. Studenterna arbetar också med att designa egna forskningsfrågor utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Enligt självvärderingen finns en

stark koppling mellan ämnesteori, pedagogisk/didaktisk forskning och studenternas beprövade erfarenhet via VFU. Denna koppling och integration finns dock inte enligt intervjuerna. Där framstår i stället den ämnesteoretiska kopplingen som svag, liksom den ämnesdidaktiska delen med VFU, och förhållandet mellan ämnesdidaktik och beprövad erfarenhet verkar fungera som en avskild enhet i förhållande till ämnet. Detta leder till problem i handledning och examination av de självständiga arbetena eftersom handledarkollegiet består av lektorer och docenter i ämnet språkvetenskap och litteraturvetenskap. Självvärderingen och intervjuerna bekräftar att samsynen på handledning och bedömning av de självständiga arbetena är ett utvecklingsområde och att lärosätet arbetar med att revidera kursplaner och skriva om kursmålen. Det finns också ett pågående kollegialt seminarium för att stärka samsynen på bedömning och examination.

Sammanfattningsvis menar bedömargruppen att lärosätet inte når hela vägen, med väldigt högt uppställda vetenskapliga ämnesmål tidigt i utbildningen. De självständiga arbetena uppvisar brister i vetenskapsteori och fördjupad kunskap om forskningsmetod, så bedömargruppen rekommenderar att lärosätet ser över kursmålen och betygskriterierna för det självständiga arbetet så att de motsvarar kraven som ställs i examensmålet.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Bedömargruppen anser att lärosätet genom självvärderingen delvis beskriver att studenterna visar förmåga att självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över andras erfarenheter och relevanta forskningsresultat. Intervjuerna och de självständiga arbetena motsäger dock självvärderingen på flera punkter. Lärosätet beskriver ett medvetet upplägg och att man tidigt i utbildningen introducerar Värmlandsmodellen där studenter möter verksamma lärare, samtidigt som de läser teoretisk litteratur om ämnesdidaktik som behandlar det som tas upp i mötet. Ämneskunskap kopplas till yrkesutövningen, och ett genomgående tema är att lösa den så kallade transformationsproblematiken, enligt självvärderingen. Dock visar intervjuerna att kopplingen mellan ämne och ämnesdidaktik är svag och att lärarna i ämnet inte vet vad som görs i de ämnesdidaktiska delarna.

Enligt självvärderingen lär sig studenterna att tillvarata och systematisera genom att jämföra forskares resultat. Verksamma lärare är engagerade för att också koppla yrkeserfarenheten till forskningsresultat, vilket bedömargruppen menar är ett gott exempel. Studenterna får exempelvis träning i att jämföra, systematisera och tillvarata forskning via fyra examinationer i en delkurs. Först refererar de forskning om lässtrategier och sedan får de redogöra för forskning om webbtexter. Den tredje examinationen handlar om att referera och jämföra forskning om läsförmåga, läsförståelse, läskompetens och textval i relation till olika elever och elevgrupper, och i den fjärde examinationen ska studenterna referera olika forskares syn på bedömning av läsförmåga. I självvärderingen och i examinationen saknas dock genomgående ord såsom kritiskt granska, analysera och värdera, så bedömargruppen tvivlar på att man säkerställer uppfyllnad av målet om fördjupad förmåga att kritiskt granska. Intervjuerna bekräftar att just de ovanstående examinationsmomenten saknar progression

och att målen för dessa examinationer måste ses över för att säkerställa den kritiskt analyserande delen. Enligt lärosätet behöver man också se över värdeorden i kursmålen för de olika kurserna, för forskning i både ämnesdidaktik och ämne, så att progressionen mot målet synliggörs.

Hela processen genom olika typer av lärandeaktiviteter borde leda till goda självständiga arbeten när det gäller detta mål, men i de aktuella arbetena är det osäkert om studenten har en fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata och systematisera. Hälften av arbetena når inte den delen av målet. Däremot är läget betydligt bättre för den del av målet som rör att reflektera över egna forskningsresultat och erfarenheter för att bidra till yrkesutvecklingen och kunskapsutvecklingen. Här kommer de flesta arbetena nära ett säkerställande. Metodanvändningen i arbetena är med något undantag ganska enkel och oflekterad. Ämnena är dock intressanta och ämnesdidaktiskt relevanta.

Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att se över kursmålen och betygskriterierna för olika examinationer, för att i progression genom de olika kurserna säkerställa målet om fördjupad förmåga att kritiskt granska [...] självständigt tillvarata och systematisera [...] relevanta forskningsresultat.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

I självvärderingen framgår att ämnesdidaktiken integreras i ämneskurserna och har specifika kursmål. Intervjuerna visar dock det motsatta: att ämnesdidaktiken är en avskild del i ämneskurserna och den genomförs av universitetslärare och lärare som rekryterats från skolorna i området. Examinationen av de ämnesdidaktiska och metodiska momenten är också oklar för bedömargruppen medan de olika lärandeaktiviteterna framstår tydligt. Teorier och ämneskunskap transformeras i olika undervisningsmoment, men det är inte lärarna i ämnet som gör kopplingarna utan en viss del plockas upp i avgränsade didaktiska moment som leds av gymnasielärare eller adjunkter. Exempelvis ska studenterna analysera olika undervisningsmetoder inom grammatik och språkriktighet, utforma en lektion i utveckling av läsförståelse och ge respons på elevtexter. Examinationen Bedömning av elevtexter består av att skriftligt bedöma en elevtext från det nationella provet, betygsätta den och ge formativ återkoppling till eleven. En annan examination handlar om muntlig framställning där studenterna får planera undervisning samt bedöma och ge respons till autentiska elever som gör muntliga framställningar i mindre grupper, på lärosätet. Ämnes- och didaktikstudier på grundnivå förbereder för VFU med tydliga lärandemål om planering och genomförande. Målet blir också synligt i VFU:n och VFU-relaterade moment. Enligt självvärderingen examineras de ämnesdidaktiska kursmålen i VFU, med stöd i trepartssamtal, och i efterföljande seminarium.

Bedömargruppen ser utifrån det samlade underlaget att lärosätet uppfyller målet, men ett utvecklingsområde är att koppla ämnesdidaktiken starkare till ämnesinnehållet i varje ämneskurs. Detta gäller särskilt litteraturredidaktik. Progressionen i de olika ämnesdidaktiska momenten i utbildningen måste också bli tydligare, så att studenterna förstår hur ämne, ämnesdidaktik och VFU-moment hänger samman.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Bedömargruppen anser med stöd i självvärderingen att målet uppfylls, särskilt under VFU men också i VFU-förberedande övningar i ämnesdidaktik. Bland annat berör lärosätet i ämnesdidaktiken hur undervisningen kan anpassas på olika sätt beroende på elevers olika individuella behov. Det finns exempel på lärandemål, och de examineras till exempel i seminarier eller skriftliga inlämningsuppgifter. Ett exempel är bedömning av elevtexter där man mycket noggrant går igenom alla faser i en bedömningsprocess med bland annat respons och formativ återkoppling. Olika typer av elevproblematik och språkliga områden tas upp såsom talängslan, dyslexi, olika gruppers språkbruk, flerspråkighet och etnolekter. Lärosätet arbetar även med responsarbete, som förutsätter anpassning till individen. Dessutom tar man upp frågor om literacy i utbildningen. Ovanstående exempel visar att specialpedagogiska frågor inte enbart behandlas i UVK-kurserna utan att också svenskämnet präglas av detta, och enligt bedömargruppen finns stor medvetenhet om vikten av att se till varje elevs lärande och utveckling.

Delen av målet om att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning ingår i VFU och examineras bland annat genom trepartssamtal. Studentens förmåga framgår sedan av det slutgiltiga underlag som VFU-handledaren lämnar till den examinerande läraren på lärarutbildningen. Dessutom förekommer reflekterande skrivuppgifter om att analysera den egna undervisningen i relation till litteratur som behandlats i undervisningen, enligt självvärderingen. Lärosätet genomför även det som kallas mikroundervisning i några olika moment. Det går till så att studenten följer hela kedjan från transformering av ämnesstoff till planering och utvärdering, bland annat i behandlingen av en roman. Att öka omfattningen av och utveckla formerna för sådan undervisning är ett utpekat utvecklingsområde enligt lärosätet. Det finns flera exempel på lärandeaktiviteter, uppgifter och examinationer som säkerställer att målet uppfylls, enligt vad bedömargruppen kan avgöra. Bedömargruppen hade dock gärna sett exempel på uppföljning av VFU-relaterade moment och uppgifter samt explicita ämnesdidaktiska och metodiska kursmål för VFU-kurserna. Intervjuerna visar också att lärarna i ämnet, till exempel litteraturvetenskap, inte vet vad som görs i VFU:n och i VFU-relaterade moment eftersom det sköts av en enhet som ligger utanför ämnet. Kopplingen mellan UVK-relaterad VFU och ämnesrelaterad VFU är tydlig i självvärderingen men mycket oklar i intervjuerna. I självvärderingen är däremot förhållandet otydligt mellan det som görs under de olika VFU-kurserna och progressionen mellan dem. Denna otydlighet kvarstår även efter intervjuerna. Bedömargruppen rekommenderar därmed att lärosätet tydliggör kopplingen mellan UVK och dess relation till ämnes-VFU samt tydliggör kopplingen till de olika ämnena för studenterna.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Utifrån underlagen anser bedömargruppen att jämställdhetsperspektivet tillgodoses i utbildningen. I självvärderingen beskriver lärosätet ett mycket medvetet arbete med jämställdhet, och det finns en handlingsplan för jämställdhet som går ut på att perspektivet ska genomsyra all utbildning. Alla kursplaner ses också över för att ligga i linje med handlingsplanen. I undervisningen

uppmärksammas särskilt frågor om könsmaktsordning och normkritik. Enligt självvärderingen tas jämställdhetsfrågor upp när det gäller både skönlitteratur och exempelvis språkbruk. Det finns även en målsättning om jämn könsfördelning bland studenter och personal. Lärarna i litteraturvetenskap är jämnt fördelade mellan könen, medan det i svenska språket finns en majoritet av kvinnliga lärare. Svenskämnet studeras precis som vid flera andra lärosäten av fler kvinnor än män, men man anger att könsfördelningen bland studenterna har jämnats ut något. Underlaget säger inte så mycket om hur kursansvariga med flera ser på bland annat litteraturlistor när det gäller jämställdhet, förutom att självvärderingen innehåller en ingående beskrivning av hur man väljer ut skönlitteratur. Man problematiserar det faktum att äldre klassisk litteratur oftast är skriven av män, och lärarna försöker lyfta in kvinnor i den klassiska litteraturen så långt det går. Medvetenheten om denna problematik finns starkt framskriven i självvärderingen.

Enligt självvärderingen är jämställdhetsperspektivet införlivat i lärarutbildningens alla kurser, vilket möjliggör att studenterna kan beakta ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Perspektivet är också inskrivet i vissa av kursplanernas lärandemål, till exempel för kurserna VFU 1 och 2. Det finns även en progression där studenterna i VFU 1 ombeds reflektera över jämställdhetsfrågor och till exempel normkritik, medan de i VFU 2 ska integrera det i sin undervisning. Bedömargruppen har reagerat på att studenterna i lärandemålen till VFU 1 uppmanas att ha ett normkritiskt perspektiv och reflektera över hur normkritik finns i den undervisningskontext som de verkar i, men det är först i en efterföljande kurs som de får kunskaper om vad normkritik kan vara. Detta lärandemål kommer dock att ses över, enligt intervjuerna. För övrigt får bedömargruppen intrycket av att det finns en strävan mot att skriva in jämställdhet i lärandemålen till alla kurser.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Bedömargruppen kan konstatera att utbildningen systematiskt följs upp, att lärosätet vidtar åtgärder för att utveckla kvaliteten och att resultaten av utvärderingar återkopplas till ledning, lärare och studenter. Det är dock lite oklart hur man följer upp VFU och utvecklingen av VFU-kurserna. Det är också oklart om lärosätet återkopplar resultat från uppföljningar av VFU till skolor och handledare. På kursnivå gör kursledaren annars en kursvärderingsanalys som sammanfattar studenternas synpunkter samt lärarnas erfarenheter och förslag till åtgärder. Analysen länkar man till en plattform som kallas Kurstorget och som alla studenter har tillgång till, samt skickar den till berörda studierektorer och arbetslag. Till följd av utvärderingarna har lärosätet gjort om examinationer och ändrat lärandemål. Exempelvis framkom i intervjuerna att man i svenska tänker revidera kursplaner, ändra lärandemål och ändra innehåll i kurser. Lärosätet har alltså en medveten och systematisk hantering av kursvärderingar och kvalitetsutveckling, enligt bedömargruppen.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

I självvärderingen framgår att lärosätet har identifierat vissa kurser som särskilt svåra, där en del studenter fastnar. Det gäller till exempel delkursen Språkstruktur som behandlar grammatik med mera. Man kan då sätta in stödinsatser i form av särskilda studiementorer som arbetar enligt modellen supplemental instruction (SI). Lärare arbetar också med inspelade föreläsningar – som

inslag i vad som kommit att kallas "flipped classroom" – för att stödja studentens lärande. Lärosätet gör också om kurser för att öka genomströmningen, vilken regelbundet följs upp bland annat av lärarutbildningens kansli. Exempelvis kan stora omfattande salstentamina göras om till flera mindre tentamina.

Inför det sista året finns en spärr: Innan studenterna börjar arbeta med det självständiga arbetet på termin nio ska de ha godkänts för samtliga högskolepoäng under de föregående åren på utbildningen. Den här regeln finns inskriven i förkunskapskraven för alla kurser som inleder termin nio, och lärosätets ledning menar att den medför en bättre genomströmning. Andra anser dock att de studenter som fastnar på grund av spärren har svårt att komma igenom utbildningen i tid och att det även finns en risk för att de inte alls återvänder till utbildningen. Man har dock inga uppgifter om hur många studenter som avslutat sin utbildning i förtid av det skälet. Det är också oklart om och hur lärosätet stöttar de studenter som ligger efter och inte klarar förkunskapskraven, enligt bedömargruppen.

För att öka genomströmningen för det avslutande självständiga arbetet finns stödåtgärder, till exempel skrivhandledning. Ett handledarkollegium har bildats för att öka samsynen när det gäller att bedöma de självständiga arbetena, vilket bedömargruppen ser positivt på. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet ser över förkunskapskraven inför termin nio och tar fram statistik över hur de påverkar studenternas möjlighet att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studenterna har enligt bedömargruppen möjlighet till inflytande, dels formellt genom representation i olika organ, dels informellt i dialog mellan lärare och student. Studenter ingår i programråd och ämnesråd samt alla beslutande organ, däribland lärarutbildningsnämnden. Svenskläro-utbildningen har också kontinuerlig kontakt med studentkåren, och studenter kan framföra sina synpunkter till kursledare, både formellt och mer informellt. Lärosätet använder vidare en så kallad mentimeter för att ytterligare stärka alla studenters inflytande, även om det kanske mer får betraktas som ett utvärderingsinstrument. Vid intervjuerna framhölls att en kurs inom UVK helt har gjorts om som en följd av studenternas inflytande, och intervjuerna bekräftade överlag att studenterna har stora möjligheter att påverka sin utbildning.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

I självvärderingen beskriver lärosätet flera olika sätt att samverka med det omgivande samhället. Framför allt samarbetar man med gymnasielärare som medverkar i utbildningen. I utbildningen

satsar man också på digitala lösningar för undervisning, vilket gör studenterna mer förberedda på att möta förändringar i det kommande arbetslivet. Studieveckan i Norge är också ett exempel på samverkan, där studenterna får möta internationella föreläsare.

Under utbildningen får studenterna stifta bekantskap med olika undervisningsmetoder som kan vara lämpliga för kommande arbete i mångkulturella skolor. Värmlandsmodellen innebär också en aktiv och kontinuerlig kontakt med regionens skolor, och lärare från skolorna kommer in i campusmiljön för att förstärka kursinnehållet och uppmärksamma studenterna på de förändringar som skolan står inför. Lärare i ämnesteori har också möjlighet att auskultera på skolor, vilket är ett annat exempel på samverkan. Campuslärarna kan då uppmärksamma problem som finns i skolan och ta upp dessa i ämnesundervisningen. Vidare kan man ha viss samverkan och utbyte mellan campus och skolor genom den praxisnära forskningen, men det är något oklart på vilket sätt studenterna kan ta del av den sortens samverkan.

Bedömargruppen vill veta mer konkret vad utbildningen bidrar med när det gäller samverkan med det omgivande samhället, det vill säga utöver skolor. Ett utvecklingsområde enligt bedömargruppen är att knyta närmare kontakt med det omgivande samhället, såsom andra kulturinstitutioner, i samband med studenternas självständiga arbeten. Bedömargruppen kan likväl konstatera att utbildningen är användbar och ger studenternas beredskap för att möta förändringar i arbetslivet.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Bedömargruppen anser att den ämnesmässiga kompetensen är god när det gäller disputerade lärare i litteraturvetenskap och språkvetenskap/lingvistik, men den teoretiska ämnesdidaktiska kompetensen är svag och behöver stärkas med fler som är disputerade i ämnesdidaktik. Den professionsinriktade kompetensen är tillfredsställande och består främst av adjunkter och några disputerade lärare med egen ämneslärarexamen. Många lärare är verksamma på utbildningen, men generellt har de lite undervisningstid och bedömargruppen noterar brister i samordningen dem emellan. Sett till helheten är alltså personalen tillfredsställande men det finns utvecklingsmöjligheter.

Utbildningsmiljön är god och det finns starka forskningsmiljöer som är lämpade för lärarutbildning, och en tillfredsställande professionsinriktad miljö. Kopplingen mellan den egna vetenskapliga miljön och utbildningen kan dock stärkas, men studenterna får ta del av forskning om till exempel lässtrategier och läsandet av webbtexter. Dessutom finns moment där studenterna jämför forskning.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls inte. Bredden i ämneskunskaperna för yrkesutövningen är tillfredsställande, enligt bedömargruppen. Underlaget innehåller också många goda exempel på lärandeaktiviteter, särskilt inom språkinriktad ämnesdidaktik och språkvetenskap. Man har också god variation och relevant ämnesteori. Däremot framgår inte hur ämnet studeras på en djupare nivå, såsom kritisk granskning,

analys och värdering. Bedömaregruppen menar att de olika momenten blir avgränsade öar i utbildningen, och att samordningen och progressionen mellan momenten i delkurserna och kurserna är svag och behöver utvecklas. Mycket tyder på att lärosätet inte når målet om väsentligt fördjupade kunskaper i vissa delar av ämnet. Det finns en brist i kopplingen mellan ämne och ämnesdidaktik, särskilt på litteratursidan, vilket sannolikt beror på att det saknas disputerade lärare i litteraturredidaktik. Läget är heller inte helt tillfredsställande när det gäller väsentligt fördjupade kunskaper, inbegripet fördjupade kunskaper om forsknings- och utvecklingsarbete.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls delvis. Studenterna möter både kvalitativa och kvantitativa metoder under utbildningen samt moment som rör relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Studenterna möter även ämnesspecifika metoder men progressionen och den röda tråden kan bli tydligare, vilket bekräftas av att flera av de självständiga arbetena saknar en utvecklad forskningsmetod. Däremot är kopplingen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet bättre. Lärosätet behöver alltså göra mer för att säkerställa kunskaperna och progressionen, vilket man också är medvetna om och man har inlett ett utvecklingsarbete. Sammanfattningsvis menar bedömaregruppen att lärosätet inte når hela vägen, med väldigt högt uppställda vetenskapliga ämnesmål tidigt i utbildningen.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls delvis. Lärosätet menar i självvärderingen att ämneskunskap kopplas till yrkesutövningen, men intervjuerna visar att kopplingen mellan ämne och ämnesdidaktik är svag och att lärarna i ämnet inte känner till vad som görs i de ämnesdidaktiska delarna. Bedömaregruppen saknar dock framför allt delen om "kritiskt och självständigt" eftersom lärosätet har svårt att tydliggöra vad progression mot kritiskt och självständigt innebär. Även om det finns lärandeaktiviteter måste examinationerna ses över för att säkerställa den kritiskt analyserande delen. Det bekräftas även av de självständiga arbetena som inte heller uppfyller delen av målet som avser att ha en fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata och systematisera. Bedömaregruppen rekommenderar lärosätet att se över kursmålen och betygskriterierna för olika examinationer, för att i progression genom de olika kurserna säkerställa denna del av målet.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Lärosätet uppvisar stor variation med campusförlagda didaktiska och metodiska övningar, även om progressionen och kopplingen till ämneskurserna kan vara tydligare – särskilt inom litteraturredidaktik. VFU:n har stark koppling till de campusförlagda övningarna och examineras enligt en utarbetad systematisk modell.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Det sker särskilt under VFU men också i VFU-förberedande övningar i ämnesdidaktik. Bland annat berörs i ämnesdidaktiken hur undervisningen kan anpassas till elevers olika individuella behov. Det finns också exempel på lärandemål och hur de examineras, till exempel i seminarier eller skriftliga inlämningsuppgifter. Lärosätet gör även mikroundervisning på några olika moment, vilket innebär att studenterna följer hela kedjan från transformering av ämnesstoff till planering och utvärdering. Bedömaregruppen hade dock gärna sett exempel på uppföljning av VFU-relaterade moment och uppgifter samt explicita ämnesdidaktiska och metodiska kursmål för VFU-kurserna. Samtidigt kan gruppen konstatera att mycket av innehållet i utbildningen handlar om att utveckla undervisning i syfte att stimulera varje elevs lärande.

Jämställdhetsperspektivet tillgodoses i svensklärodbildningen och lärosätet har ett mycket medvetet arbete. Det finns bland annat en handlingsplan för jämställdhet som går ut på att perspektivet ska genomsyra all utbildning och det finns också flera exempel på att så sker.

Utbildningen följs systematiskt upp och lärosätet vidtar åtgärder för att utveckla kvaliteten och att resultaten av utvärderingar återkopplas till ledning, lärare och studenter. Det är dock lite oklart hur man följer upp VFU och utvecklingen av VFU-kurserna. Lärosätet analyserar genomströmningen och vidtar åtgärder för att kunna stödja studenter att genomföra utbildningen i planerad studietid.

Lärosätet och ämnet svenska arbetar enligt bedömggruppen aktivt för att öka studenternas inflytande på flera nivåer, både formella och informella.

Arbetsliv och samverkan är tillfredställande, enligt bedömggruppen, och det finns många goda exempel på kontakt med det närliggande skolsamhället såsom praxisnära forskning, Värmlandsmodellen och verksamma lärare som kommer till campus. Detta är en modern utbildning med stor satsning på distansundervisning och digital arbetsmiljö samt ett aktivt mångfaldsperspektiv.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Karlstads universitet

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning gymnasieskolan

Bilaga: Utbildningsvetenskaplig kärna

Karlstads universitet finner inga sakfel i yttrandena utan tackar för en väl utförd utvärdering som kommer att tjäna som underlag för kommande utvecklingsarbete. Rubriken blev dock fel. Utvärderingen gäller alla granskade undervisningsämnen.

Yrkesexamen

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	2	1	Ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i gymnasieskolan

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: **Karlstads universitet**

Yrkesexamen: **Ämneslärarexamen med inriktning gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska**

Bilaga: **Ämnes- och ämnesdidaktiska studier**

Karlstads universitet finner inga sakfel av betydelse i yttrandena utan tackar för en väl utförd utvärdering som kommer att tjäna som underlag för kommande utvecklingsarbete. Dock några påpekanden av korrekturkaraktär.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1	4	1	Lärosätet har både campusförlagd svenskläraryrket och distansutbildning med närträffar på campus

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
3	2	4	Värmlandsmodellen; den innebär att avtal med skolhuvudmännen gör att skolverksamma lärare på olika sätt kommer in i utbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
4	1	6-8	Ämnesdidaktiken behöver förstärkas och integreras bättre, men den står inte helt skild från ämnesundervisningen.

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
6	6	2-3	Även lektorer deltar i den ämnesdidaktiska undervisningen, ofta i samverkan med adjunkter och gymnasielärare.